

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 5813 від 21.07.2021
Народні депутати України
Д. Арахамія та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до статті 48 Регламенту Верховної Ради України щодо реєстрації постанов про скасування рішень Верховної Ради»

У Головному управлінні розглянуто поданий законопроект, в якому пропонується внести зміни до ст. 48 Регламенту Верховної Ради України (далі - Регламент). Метою поданого проекту, як це зазначено у п. 2 пояснювальної записки до нього, є оптимізація процедури реєстрації постанов про скасування прийнятих рішень Верховної Ради.

На момент підготовки висновку законопроект не включений до Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2021 рік (далі - План), затвердженого постановою Верховної Ради України від 02.02.2021 № 1165-ІХ.

За результатами розгляду даного проекту Головне управління вважає за необхідне зазначити наступне.

1. У чинних положеннях ст. 48 Регламенту встановлено процедуру скасування рішень Верховної Ради України. Зокрема, у ч. 3 цієї статті передбачено, що народний депутат України, інший суб'єкт права законодавчої ініціативи чи його представник можуть звернутися до головуючого на пленарному засіданні із заявою про порушення Регламенту при розгляді й голосуванні питання. Головуючий на пленарному засіданні відповідно до ч. 4 ст. 48 Регламенту повинен невідкладно вжити заходів для усунення порушень Регламенту, які виникли при розгляді й голосуванні питання, або у разі виникнення перешкод, які могли вплинути на результати голосування під час його проведення, провести за рішенням Верховної Ради повторне голосування без обговорення. Проте, якщо в результаті вжитих головуючим на пленарному засіданні заходів не забезпечено припинення порушення Регламенту та не усунуто наслідків цього порушення при голосуванні за закон, постанову чи інший акт Верховної Ради в цілому або якщо головуючий на пленарному засіданні залишив заяву без розгляду, народний депутат, інший суб'єкт права законодавчої ініціативи протягом двох робочих днів подає Голові Верховної Ради України відповідну заяву та одночасно вносить проект постанови Верховної Ради про скасування рішення Верховної Ради про прийняття закону, постанови чи іншого акта Верховної Ради в цілому (ч. ч. 5 та 6 ст. 48).

У проєкті запропонована нова редакція ч. 5 ст. 48 Регламенту (пп. 1 п. 1 розділу I проєкту), в якій передбачається, що, якщо в результаті вжитих головуєчим на пленарному засіданні заходів не забезпечено припинення порушення Регламенту та не усунуто наслідків цього порушення при голосуванні за закон, постанову чи інший акт Верховної Ради в цілому або якщо головуєчий на пленарному засіданні залишив заяву без розгляду, сорок п'ять або більше народних депутатів України, які представляють не менше половини кількості зареєстрованих у Верховній Раді України депутатських фракцій (депутатських груп), Президент України або Кабінет Міністрів України протягом двох робочих днів можуть внести проєкт постанови Верховної Ради України про скасування рішення Верховної Ради України про прийняття закону, постанови чи іншого акта Верховної Ради України в цілому.

1.1. Насамперед, слід зазначити, що Головне управління погоджується з актуальністю проблеми, на вирішення якої спрямовані новели цього проєкту. Адже практика застосування, закріпленого у чинних положеннях ст. 48 Регламенту, механізму скасування рішень Верховної Ради України до підписання відповідного акта Верховної Ради Головою Верховної Ради України, дозволяє дійти висновку про необхідність його удосконалення.

Разом з тим, у проєкті пропонується дещо спрощений, на наш погляд, підхід щодо способу подолання порушеної проблеми, який, по суті, полягає у встановленні штучних перешкод для реалізації народними депутатами права на подання проєктів відповідних постанов (не менш ніж 45 народними депутатами у дводенний термін). Натомість, вважаємо, що регламентні норми повинні забезпечувати організацію якісної роботи парламенту, зокрема, в частині встановлення зрозумілого та раціонального механізму скасування рішень Верховної Ради про прийняття закону, постанови чи іншого акта Верховної Ради в цілому, який унеможливилюватиме маніпулювання парламентськими процедурами.

Звертаємо увагу, що наразі регламентні норми чітко не визначають характеру порушень чи переліку підстав для скасування рішення Верховної Ради про прийняття акта Верховної Ради в цілому, у зв'язку з чим суб'єкти внесення відповідних постанов визначають такі підстави на власний розсуд. Водночас і запропоновані положення проєкту оминають зазначену проблему, адже закріплений нині підхід щодо невизначеності підстав для внесення відповідних постанов збережений у ч. 5 ст. 48 в редакції проєкту. Разом з тим, скасування рішення Верховної Ради про прийняття акта Верховної Ради в цілому, на наш погляд, може мати місце в тих випадках, коли порушення Регламенту є суттєвими, впливають на його обґрунтованість або результати голосування. Тому є необхідність пошуку нових способів нормативного регулювання питань скасування рішень Верховної Ради України у зв'язку з допущеними порушеннями у процесі їх прийняття, які б дозволяли виправляти дійсно важливі помилки, але уникати блокування підписання актів Верховної Ради України з необґрунтованих, малозначимих причин.

1.2. Вважаємо, що запропоноване у проекті формулювання «сорока п'ятьма або більшою кількістю народних депутатів, які представляють не менше половини кількості зареєстрованих у Верховній Раді депутатських фракцій (депутатських груп)», не є достатньо зрозумілим і може викликати труднощі при з'ясуванні його змісту.

1.3. Варто враховувати, що відповідно до ч. 1 ст. 12 Закону України «Про статус народного депутата України» внести на розгляд парламенту проект закону може навіть один народний депутат України. Тому вимога про внесення проекту постанови Верховної Ради України (предметом якої є звичайне процедурне питання) не одним, а 45 або більшою кількістю народних депутатів України, виглядає, принаймні, дискусійною.

2. Потребує також розгляду питання доцільності збереження права внесення проектів постанов, про які йдеться у проекті, Президентом України та Кабінетом Міністрів України (яке закріплено у чинних положеннях ст. 48 Регламенту і передбачається також новелами проекту). Адже викликає сумніви логічність та обґрунтованість участі зовнішніх суб'єктів у зазначеній стадії законодавчого процесу, яка стосується внутрішніх процедурних питань парламенту. До того ж, наприклад, з огляду на форму роботи Кабінету Міністрів України, як колегіального органу, можливість реалізації ним відповідного права у дводенний термін (як це передбачається проектом) не виглядає реальною.

3. Необхідно також звернути увагу, що положення ч. 5 ст. 48 Регламенту (які пропонується змінити) знаходяться у тісному логічному зв'язку з приписами ч. ч. 3, 4 ст. 48 Регламенту, за змістом яких процедура скасування рішень Верховної Ради України стосується порушень Регламенту при розгляді й голосуванні питання, тоді як в новій редакції ч. 5 ст. 48 Регламенту мова йде лише про порушення при голосуванні за закон, постанову чи інший акт Верховної Ради в цілому». Відтак, без узгодження нової редакції ч. 5 ст. 48 Регламенту із змістом інших наведених положень цієї статті відбудеться змістовний розрив логічної побудови нормативного матеріалу всієї ст. 48 Регламенту.

4. У пп. 2 п. 1 розділу I проекту міститься пропозиція щодо виключення ч. 6 ст. 48 Регламенту.

Проте у разі прийняття проекту у запропонованому вигляді у ч. 7 ст. 48 Регламенту зберігатиметься посилення на ч. 6 ст. 48 Регламенту, адже в тексті проекту відсутні пропозиції щодо внесення відповідних змін до ч. 7 ст. 48 Регламенту.

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

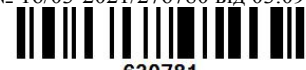
Вик. О. Карпенко

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA10400000733B4200C444CE01
Дійсний до: 12.11.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/276780 від 03.09.2021

630781